

Greinargerð Akureyrarkaupstaðar og Eyjafjarðarsveitar vegna fundar með nefnd um mótun stefnu varðandi háspennulínur og jarðstrengi

Mikill áhugi er hjá sveitarfélögum við Eyjafjörð á eflingu og styrkingu raforkukerfisins á Íslandi enda hafa sveitarfélögin Akureyrarkaupstaður, Hörgársveit og Eyjafjarðarsveit mikla hagsmuni af því hvernig kerfið muni þróast. Nú þegar liggja tvær loftlínur um Eyjafjörð, önnur 66 kV, (Laxárlína) og hin 132 kV, (Kröflulína). Á stefnuskránni er að byggja þriðju línuna, 220 kV línu um Eyjafjörð en hún mun fara um land Akureyrarkaupstaðar, Hörgársveitar og Eyjafjarðarsveitar.

Fulltrúar Akureyrarkaupstaðar og Eyjafjarðarsveitar telja sterk rök fyrir því að háspennulögnin um Akureyri og þvert yfir Eyjafjörð verði lögð í jörðu. Eyjafjörður er þröngur dalur og loftlínur setja mikinn svip á fallegan fjörðinn. Þéttbýli er mikið og margir fara um til að njóta náttúrunnar auk þess sem Akureyrarflugvöllur er alþjóðaflugvöllur þar sem umferð fer vaxandi.

Mikilvægt er að benda á að í Danmörku er verið að vinna áætlun þar sem háspennulínur verða lagðar í jörðu á sérvöldum fegrunarsvæðum á næstu árum. Svipaðar aðstæður eiga við í Eyjafirði. Við teljum að á Íslandi eigi að horfa til vinnu Dana og leggja háspennulagnirnar strax þannig að ekki þurfi að grípa til aðgerða í framtíðinni til að koma ákveðnum hluta lagnanna í jarðstrengi.

Akureyrarflugvöllur og áhrif háspennulína.

Ráðist hefur verið í mikla uppbyggingu á Akureyrarflugvelli á síðustu árum af hálfu ríkisins, bæði í betri aðflugsbúnaði og með lengingu flugbrautar. Í framhaldinu hafa sveitarfélög og ferðaþjónustan hrundið af stað átaki um þróun og nýsköpun í ferðaþjónustu með það að markmiðið að skapa eftirspurn eftir reglulegu millilandaflugi um Akureyrarflugvöll allt árið. Að auki dylst engum mikilvægi flugvallarins í tengslum við sjúkraflyg landsins og atvinnulíf á svæðinu öllu. Eldgosið í Eyjafjallajökli sýndi svo fram á þjóðhagslega þýðingu mannvirkisins við slíkar aðstæður.

Háspennulínur hafa neikvæð áhrif á flugöryggi á tvennan hátt. Í fyrsta lagi sem hindrun og í öðru lagi eru þau raffræðileg.

Í allnokkurn tíma hafa verið ljós óæskileg áhrif af völdum raftrufllana á flugleiðsögubúnað. Einkum er þetta af völdum háspennulína með háa flutningsgetu. Erlendis hefur verið brugðist við þessu með því að setja reglur og leiðbeiningar sem taka á málinu. Þar er hættan af mannvirkinu metin, og horft á afleiðingar. Meðal þeirra sem sett hafa nánari reglur þar um eru; Svíþjóð, Noregur, Kanada, Bandaríkin og ICAO, Alþjóðaflugmálastofnunin. Í reglum þessum eru hættur greindar á mismunandi hátt. Þær eiga þó það sammerkt að vara við áhrifunum og leggja áherslu á mat í hverju einstöku tilfalli, þar sem aðstæður eru mismunandi. Einnig eru skilgreind helgunarsvæði þar sem háspennulínur eru bannaðar, svo sem sjá má á myndum sem fylgja greinargerð þessari, byggðum á reglum frá Kanada og Svíþjóð.

Við Akureyrarflugvöll eru aðstæður um margt sérstakar. Aðflugið liggur um þröngan dal með háum fjöllum á báðar hliðar. Þar er lítið svigrúm fyrir frávik og truflanir í aðflugi. Mikil vinna hefur verið lögð í það gegnum árin að hanna aðflug, sem hentar við þessar erfiðu aðstæður og jafnframt getur staðist alþjóðlegar kröfur.

Í öryggismálum við flugvelli, á alþjóðavísu, hefur þróun beinst að forvörnum. Þá er beitt áhættugreiningu og þar horft á s.k. "worst case scenario". Leitað er lausna sem eru byggðar á varúðarreglu og s.k. "zero tolerance" hugtaki, gagnvart slysum og tjóni. Gerð er krafa um að framkvæmdaaðili sýni fram á að mannvirkið hafi ekki neikvæð áhrif á flugöryggi. Dæmi þar sem horft hefur verið til ofangreindra þátta er krafa um byggingu öryggissvæða við flugvelli. Einnig má nefna þennan áhrifaþátt við fyrirhugaðar 132kV og 220 kV jarðstrengslagnir frá Fitjum að Helguvík.

Ljóst er að út frá hagsmunum við Akureyrarflugvöll, sem byggjast á öryggiskröfum og tæknilegum möguleikum 21. aldar, þá þarf að velja jarðstrengi við þverun Eyjafjarðar. Slík lausn leysir öll þau vandamál sem háspennulínur skapa og rýra mundu flugöryggi í Eyjafirði.

Af þessu má vera ljóst mikilvægi þess að ógna í engu starfsöryggi Akureyrarflugvallar. Í því skyni leggja bæjarstjórn Akureyrarkaupstaðar og sveitarstjórn Eyjafjarðarsveitar áherslu á við stjórnvöld að standa vörð um það sem áunnist hefur og að öryggi flugumferðar um flugvöllinn verði ekki ógnað.

Þéttbýlið og umhverfisáhrif.

Akureyri er eina þéttbýlið (um 20 þús. íbúar) sem núverandi línur fara um og eina þéttbýlið á fyrirhugaðri 220 kV hringtengingu flutningskerfisins. Áhrifin eru því gríðarleg fyrir samfélagið enda um mikil sjónræn áhrif frá þéttbýlinu.

Ferðapjónusta og útivist eru í dag stór þáttur í atvinnulífi Eyfirðinga allan ársins hring og eru í stöðugum vexti. Í ferðapjónustu skipta ásýnd og ímynd bæja miklu máli. Í tilfalli Akureyrar skipar þetta mjög stóran sess og hefur verið staðfest í könnunum (um 250 þús. gestir á ári). Háspennulínurnar verða áberandi í umgjörð bæjarins og munu því breyta ásýnd hans á afgerandi hátt. Helgunarsvæði loftlína er miklu breiðara en helgunarsvæði jarðstrengs og því má gera ráð fyrir stóru sári í umhverfinu, sem er að hluta til skógi vaxið og verið er að græða upp. Hugsanleg lína þverar m.a. væntanlegan fólkvang svæðisins á Glerárdal, sbr. skiplag þess. Hávaðamengun vegna loftlína er talsverð sem einnig mun hafa áhrif á útivistarsvæði og fristundabyggð sem er á verulega stórum hluta leiðarinnar. Leið háspennulíunnar mun liggja um helstu útivistarperlurnar, Hlíðarfjall og Glerárdal. Fyrirsjáanlegt er að staðsetning þeirra munu draga verulega úr möguleikum á framtíðaruppbyggingu þessara svæða, auk þess sem þær munu hafa verulega neikvæð áhrif á ásýnd svæðanna og upplifun gesta. Ef loftlína verður lögð þá mun hún hafa veruleg áhrif á ásýnd Súlna, sem er eitt "einkennismerki" svæðisins. Bæjarfjall Akureyrar og eitt vinsælasta myndefni ferðamanna sem koma til Akureyrar. Rétt er að vekja sérstaka athygli á því að hugsanleg loftlína mun liggja á milli stærsta skíðasvæðis landsins og þéttbýlisins. Hún fer rétt við eitt mest sóttu tjaldsvæði landsins, Hamra og eitt vinsælasta útivistarsvæði landsins Kjarnaskóg. Þá þarf ekki að benda sérstaklega á að þverun fjarðarins með loftlínu verður mjög áberandi.

Jarðstrengur mun leysa þessi mál.

Ljóst er að erfitt verður að ná sátt um lagningu loftlínu um land Akureyrarkaupstaðar og Eyjafjarðarsveitar. Ef tryggja á málinu framgang verður auðveldara að ná því í gegn ef lagt er strax til að lagður verði jarðstrengur á þessu svæði. Það mun einnig spara verulegan tíma.

Varðandi kostnaðaráhrif þá er mikilvægt að benda á að lítil hluti fyrirhugaðrar leiðar er um þetta svæði eða um 3% ef miðað er við leiðina frá Blöndu í Fljótisdal. Auk þess sem jarðstrengur býður upp á möguleikann fyrir mun styttri leið um svæðið en ef lögð yrði loftlína.

Akureyrarkaupstaður og Eyjafjarðarsveit telja mikilvægt að horft sé til þeirra raka sem að framan eru nefnd þegar ákvörðun verður tekin um það hvort leggja skuli háspennulínur eða jarðstrengi um land þessara tveggja sveitarfélaga. Jarðstrengur er mun skynsamari lausn bæði þegar horft er til skemmri og lengri tíma.

Eyjafirði 30. apríl 2012.

Eiríkur Björn Björgvinsson bæjarstjóri Akureyrarkaupstaðar
Jónas Vigfússon sveitarstjóri Eyjafjarðarsveitar